

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-381“ PROJEKTO
(toliau – Projektas) (TAP-17-595(2); TAIS NR. 17-6270(2))**

2017-06-08 Nr. NV-1447

Vilnius

Projekto rengėjas: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių Vitalijaus Gailiaus, Juliaus Sabatausko, Stasio Šedbaro pateikto (pirminiai iniciatoriai ir rengėjai – Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos) Baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-381 (toliau – įstatymo projektas), kuriuo siekiama ikiteisminio tyrimo sprendimų priėmimo procedūras padaryti kuo trumpesnes ir minimaliai formalizuotas.

Dabartinė situacija:

1) šiuo metu ikiteisminio tyrimo sustabdymo galimybė siejama su atliktais visais reikiamais proceso veiksmais ir išnaudotomis visos galimybėmis nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau tokio asmens nenustačius.

Siūloma įtvirtinti papildomą (naują) ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindą – kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamojo paieška.

2) šiuo metu sprendimus dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo priima prokuroras.

Siūloma įtvirtinti ikiteisminio tyrimo pareigūno teisę priimti sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo.

3) šiuo metu ikiteisminį tyrimą, kai nenustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, nutraukia prokuroras nutarimu arba ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi.

Siūloma nustatyti, kad tokiais atvejais, kai nenustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, suėjus patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminui, atskiras sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nepriimamas.

4) šiuo metu neišskiriamas teisme, prokuratūroje, ikiteisminio tyrimo įstaigoje dirbantis proceso metu kviečiamas dalyvauti vertėjas, todėl kiekvienu atveju toks vertėjas turi būti įspėjamas dėl atsakomybės už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

Siūloma nustatyti, kad vertėju gali būti teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas, kuris pagal pareigas yra įspėtas dėl atsakomybės už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

5) šiuo metu kaltinamąjį aktą kartu su visa bylos medžiaga prokuroras perduoda teismui.

Siūloma nustatyti galimybę prokurorui nuspręsti, kokią baudžiamosios bylos dalį perduoti teismui, t.y., teismui būtų perduodama tik ta bylos medžiagos dalis, kuri reikalinga priimant sprendimą teisme.

Projekto esmė: siūloma Vyriausybei:

1) iš esmės pritarti įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti Seimui jo nesvarstyti, kadangi Vidaus reikalų ministerija artimiausiu metu pateiks įstatymo projektą, kuriuo kompleksiskai bus peržiūrimas ikiteisminio tyrimo sustabdymo institutas;

2) pateikti siūlymus Seimui tobulinti įstatymo projektą (jeigu projektas vis dėlto būtų svarstomas), įvertinant šiuos aspektus:

- siūlomos įstatymo projekto nuostatos, kuriomis sudaromos galimybės sustabdyti ikiteisminį tyrimą iš karto po asmens paieškos paskelbimo, įvertinant tai, kad siekiant sustabdyti ikiteisminį tyrimą kompetentingiems subjektams reikia atlikti konkrečius Baudžiamojo proceso kodekse nustatytus laiko ir žmogiškųjų resursų reikalaujančius veiksmus (nutarimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą rengimas ar kt.), **neatitinka įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytų įstatymo projekto tikslų;**

- **siūlomos nuostatos, kuriomis būtų sudaromos galimybės sustabdyti ikiteisminį tyrimą suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminams palikti sustabdytą vietoj to, kad jis būtų nutrauktas, neatitinka ikiteisminio tyrimo sustabdymo instituto esmės ir paskirties;**

- nutarime sustabdyti ikiteisminį tyrimą **nenurodant argumentų būtų apsunkinamas** tiek subjektų, turinčių teisę apskūsti tokį nutarimą, teisių realizavimas, tiek tokius skundus nagrinėjančių **subjektų darbas;**

- subjektams turi būti įtvirtinta galimybė **apskūsti prokuroro veiksmus, jei jie nesutinka dėl dalies bylos medžiagos neperdavimo teismui.**

Derinimas: Projektas svarstytas Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. pasitarime, patikslintas atsižvelgiant į šio pasitarimo metu išsakytas **Vidaus reikalų ministerijos** pastabas – Projektas papildytas siūlymu Seimui nesvarstyti įstatymo projekto.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas susijęs su septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis, kuriomis išreiškiamas siekis sutrumpinti ikiteisminio proceso ir teismo nagrinėjimo terminus.

Vyriausybės išvadą **vėluojama** pateikti Seimui, išvada Seimui turėjo būti pateikta **iki 2017 m. gegužės 21 d.**

Dalykinio ir teisinio vertinimo išvada: įvertinę po Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. pasitarimo patikslinto Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad Projektas vertintinas kritiškai, tačiau papildomų esminių pastabų ir pasiūlymų neturime.

Siūlome Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Teisės departamento direktorius

Rimvydas Pilibaitis

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-06-07 Nr. (1.5-) 2T-467

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-381“ PROJEKTO

Teisingumo ministerija teikia po 2017 m. gegužės 31 d. Vyriausybės pasitarimo pakeistą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-381“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-381 (toliau – įstatymo projektas), tačiau siūlyti Seimui įstatymo projekto nesvarstyti, atsižvelgiant į tai, kad, kaip informavo Vidaus reikalų ministerija 2017 m. gegužės 31 d. vykusio Vyriausybės pasitarimo metu, šiuo metu Vidaus reikalų ministerijoje rengiamas ir artimiausiu metu Lietuvos Respublikos Seimui ketinama pateikti svarstyti Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo projektą, kuriuo numatoma kompleksiskai spręsti įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas problemas. Taip pat, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijų 1.3 papunkčio nuostatas, nutarimo projektu kartu siūloma pateikti įstatymo projektui pastabas siūlant įstatymo projektą tobulinti, jei įstatymo projektas visgi būtų svarstomas.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Nutarimo projektas darbine tvarka suderintas su Vidaus reikalų ministerija. Dėl Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabų, į kurias neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

Nutarimo projektas neprieštarauja septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Administracinės ir baudžiamosios justicijos departamento (direktorė Simona Mesonienė, tel. 8 5 266 2873, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) direktoriaus pavaduotojas Vainius Šarmavičius, tel. 8 5 266 2899, el. p. vainius.sarmavicius@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Derinimo pažyma, 1 lapas.

Teisingumo ministrė

 Milda Vainiutė

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-381

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. balandžio 21 d. sprendimo Nr. SV-S-207 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 6 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-381 (toliau – įstatymo projektas), tačiau siūlyti jo nesvarstyti atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje rengiamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo projektas, kuriuo numatoma kompleksiskai spręsti įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas problemas, *inter alia* sudaryti sąlygas kokybiškesniam ir efektyvesniam procesui, ir kuri artimiausiu metu ketinama pateikti svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Pasiūlyti tobulinti įstatymo projektą pagal toliau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus, jei įstatymo projektas būtų svarstomas:

2.1. Įstatymo projektu siūloma įvesti papildomą ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindą – kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamojo paieška, tačiau aiškinamajame rašte pateikiama informacija ir statistika nepagrindžia poreikio numatyti naujų ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindų, taip pat nenurodoma, kodėl siūloma Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) papildyti būtent tokiu ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindu ir kaip šis pakeitimas leistų pasiekti įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytus tikslus, *inter alia*, racionaliau paskirstyti resursus, efektyviau organizuoti ikiteisminius tyrimus ir trumpinti vidutinę ikiteisminių tyrimų trukmę.

Atkreiptinas dėmesys, kad tiek galiojančioje Baudžiamojo proceso kodekso 3¹ straipsnio redakcijoje, tiek įstatymo projektu siūlomoje numatyta, kad ikiteisminis tyrimas gali būti sustabdomas, *inter alia*, kai ikiteisminio tyrimo metu buvo atlikti visi reikiami proceso veiksmai. Dėl to galima teigti, kad esant Baudžiamojo proceso kodekso 3¹ straipsnyje nurodytoms aplinkybėms daugiau nėra veiksmų, kuriuos būtų galima ar būtų tikslinga atlikti atitinkamame proceso etape, nepriklausomai nuo to, ar ikiteisminis tyrimas sustabdomas, ar ne, todėl ikiteisminio tyrimo sustabdymas traktuotinas veikiau kaip formali procedūra, kurios taikymas neturi didelės reikšmės faktiniam tyrėjų darbo krūviui ir nesudaro galimybių racionaliau paskirstyti žmoniškuosius resursus.

Taip pat pažymėtina, kad Baudžiamojo proceso kodekso 3¹ straipsnyje nustatyta ikiteisminio tyrimo sustabdymo galimybė siejama su objektyviomis aplinkybėmis, trukdančiomis procesui kokybiškai vykti toliau, – atlikti visi reikiami veiksmai ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas. Įstatymo projektu siūlomas naujas ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindas siejamas su aplinkybe, kuri gali būti pašalinama atliekant konkrečius veiksmus, t. y. paskelbiant asmenų, kurių buvimo vieta nežinoma, paiešką.

Be to, akcentuotina, kad skelbiant asmens paiešką nėra žinoma, kokia bus paieškos trukmė. Atsižvelgiant į tai, kad asmens buvimo vieta gali būti nustatoma ir per trumpą laiko tarpą, manytina, kad siūlomos įstatymo projekto nuostatos, kuriomis sudaromos galimybės sustabdyti ikiteisminį tyrimą iš karto po paieškos paskelbimo, įvertinant tai, kad siekiant sustabdyti ikiteisminį tyrimą kompetentingiems subjektams reikia atlikti konkrečius Baudžiamojo proceso kodekse nustatytus laiko ir žmogiškųjų resursų reikalaujančius veiksmus (nutarimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą rengimas ar kt.), neatitinka įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytų įstatymo projekto tikslų.

2.2. Įstatymo projektu siūlomais pakeitimais siūloma supaprastinti ikiteisminio tyrimo sustabdymo procedūrą, numatant, kad tai gali būti padaryta ne tik prokuroro nutarimu, bet ir ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimu, patvirtintu prokuroro, taip pat atsisakant reikalavimo motyvuoti tokį nutarimą.

Pažymėtina, kad motyvuojant nutarimą pateikiami argumentai, konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis turintys pagrįsti visų teisės normoje nustatytų aplinkybių, su kurių buvimu siejama teisės normos taikymo galimybė, buvimą konkrečioje situacijoje. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad prokuroras, prieš tvirtindamas ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą, tokia nutarime nesant argumentų, neturėtų galimybės įvertinti nutarimo pagrįstumo ir teisėtumo. Be to, nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą tiek pagal šiuo metu galiojantį Baudžiamojo proceso kodeksą, tiek pagal siūlomus pakeitimus būtų galima skusti Baudžiamojo proceso kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka. Nutarime sustabdyti ikiteisminį tyrimą nenurodant argumentų būtų apsunkinamas tiek subjektų, turinčių teisę apskusti tokį nutarimą, teisių realizavimas, tiek tokius skundus nagrinėjančių subjektų darbas.

2.3. Įstatymo projektu siūlomu Baudžiamojo proceso kodekso 214 straipsnio 1 dalies pakeitimu siekiama nustatyti, kad kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu (t. y. kai nenustatytas asmuo, padaręs nusikalstamą veiką) ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nepriimamas. Tokia siūloma nuostata reikštų, kad net suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminui ir nelikus galimybių patraukti nusikalstamą veiką padariusį asmenį baudžiamojon atsakomybėn, taigi ir esant ikiteisminio tyrimo nutraukimo pagrindui, ikiteisminis tyrimas liktų sustabdytas ir dėl jo nebūtų priimamas sprendimas, kuris vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso nuostatomis žymi proceso pabaigą, dėl to tokio ikiteisminio tyrimo statusas taptų neaiškus.

Atlikus sisteminę Baudžiamojo proceso kodekso nuostatų analizę, darytina išvada, kad ikiteisminio tyrimo sustabdymas pagal savo esmę yra laikina, tarpinė procedūra, kuri negali trukti neapibrėžtą laiko tarpą ir nereiškia proceso užbaigimo iš esmės. Ikiteisminio tyrimo sustabdymo pabaiga, vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso 3¹ straipsnio 2 dalimi, siejama su ikiteisminio tyrimo atnaujinimu išnykus pagrindams, dėl kurių ikiteisminis tyrimas buvo sustabdytas, o Baudžiamojo proceso kodekso 3 ir 212 straipsniuose įtvirtinta, kad suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminams ikiteisminis tyrimas turi būti nutrauktas. Todėl įstatymo projektu siūlomos nuostatos, kuriomis būtų sudaromos galimybės sustabdytą ikiteisminį tyrimą suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminams palikti sustabdytą užuot jį nutraukus, vertintinos kaip neatitinkančios ikiteisminio tyrimo sustabdymą reglamentuojančių nuostatų esmės ir paskirties bei Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktuose įtvirtintų aiškumo ir sistemiškumo principų reikalavimų.

Be to, šis siūlomas pakeitimas nėra suderintas su Baudžiamojo proceso kodekso 94 straipsnio nuostatomis, kadangi nustačius įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą taptų neaišku, kaip tokiuose ikiteisminiuose tyrimuose turėtų būti sprendžiamas daiktų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, klausimas.

2.4. Įstatymo projektu siūlomoje Baudžiamojo proceso kodekso 220 straipsnio 1^l dalyje numatyta galimybė gynėjui, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui arba jų atstovams susipažinti su teismui neperduota bylos medžiaga. Tokia formuluotė („neperduota“) suponuoja tai, kad susipažinimas su teismui neperduota bylos medžiaga vyktų pasibaigus ikiteisminiam tyrimui ir prokurorui jau perdavus kaltinamąjį aktą ir bylos medžiagą teismui. Atsižvelgiant į tai, kad Baudžiamojo proceso kodekso 64 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad skundai dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų gali būti paduodami, kol vyksta ikiteisminis tyrimas, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus, nėra aišku, kokių veiksmų teisę susipažinti su teismui neperduota ikiteisminio tyrimo medžiaga turintys subjektai galėtų imtis, nesutikdami su dalies medžiagos neperdavimu teismui. Todėl kaip vieną iš galimų subjektų, turinčių teisę susipažinti su teismui neperduota bylos medžiaga, interesų apsaugos priemonių siūlytina analizuojamoje projekto nuostatoje įtvirtinti galimybę šiems subjektams apskūsti prokuroro veiksmus.

2.5. Taisytinai įstatymo pavadinimas, prieš paskutinio keičiamo straipsnio numerį „220“ esantį kablelį pakeičiant jungtuku „ir“. Taip pat suvienodintini įstatymo projektu keičiamo Baudžiamojo proceso kodekso 3^l straipsnio 1 ir 4 dalyse vartojami subjektų, turinčių teisę priimti sprendimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą, pavadinimai.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Teisingumo ministerijos
Administracinės ir baudžiamosios
justicijos departamento direktorė

Simona Mesonienė
2017-06-09

Teisingumo ministrė

Milda Valniūtė

2017-06-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

**SPRENDIMAS
DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ**

2017 m. balandžio 21 d. Nr. SV-S-207
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138, 145 straipsniais ir atsižvelgdama į Seimo 2017 m. balandžio 20 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-50 bei į Seimo Kaimo reikalų, Socialinių reikalų ir darbo bei Teisės ir teisėtvarkos komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

- 27 1. Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5, 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2420(2).
- 13 2. Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 4, 5, 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4212(2).
- 9 3. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4472.
- 13 4. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4688.
- 17 5. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-366.
- 12 6. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-381.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

8

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3¹, 43, 214, 220 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino šios priežastys:

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 1 straipsnio 1 dalis numato, kad baudžiamojo proceso paskirtis yra ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas. Vienas esminių baudžiamojo proceso įstatymo reikalavimų – greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas – tiesiogiai susijęs su kuo trumpesnėmis ir minimaliai formalizuotomis ikiteisminio tyrimo sprendimų priėmimo procedūromis.

Ikiteisminio tyrimo įstaigos per metus užregistruoja apie 65 tūkstančius nusikalstamų veikų, vidutiniškai ištiria apie 54 proc. registruotų nusikalstamų veikų. Vidutinė ikiteisminio tyrimo trukmė 2014 m. buvo 177 dienos, o 2015 m. 218 dienų. Ilgo ikiteisminio tyrimo trukmės priežastys – ilgai trunkantys objektų tyrimai, ilgai vykdomi teisinės pagalbos prašymai, ilgai trunkanti pasislėpusių asmenų paieška, pertekliniai proceso veiksmai, kuriais ikiteisminiam tyrimui negaunama reikšmingų duomenų. Ikiteisminis tyrimas nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens 2014 m. buvo sustabdytas dėl 26 653 nusikalstamų veikų, 2015 m. – dėl 25 158.

Projekto rengimą paskatino siekis ieškoti efektyvesnių nusikalstamų veikų tyrimo būdų, galimybių efektyviau panaudoti turimus resursus, atsisakyti formalių procedūrų, nustatyti ikiteisminio tyrimo pareigūno, jo vadovo atsakomybės ribas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos 118 straipsnio nuostatas, įvertinti šiuolaikinių technologijų efektyvaus panaudojimo procese galimybes.

2015 m. duomenimis, vienam tyrėjui, turinčiam pareigą atlikti ikiteisminį tyrimą, per metus vidutiniškai tenka daugiau kaip 60 nusikalstamų veikų, t. y. 1 veikos tyrimui vidutiniškai galima skirti tik 4 dienas, o prokuroras vidutiniškai vienos nusikalstamos veikos tyrimui organizuoti ir kontroliuoti gali skirti mažiau nei vieną darbo dieną, kas visiškai nepriimtina tiriant sunkius, labai sunkius, sudėtingus, grupės asmenų padarytus nusikaltimus, todėl būtina efektyvinti ikiteisminio tyrimo procesą.

Vienas iš pagrindinių ikiteisminio tyrimo įstaigų veiklos organizavimo uždavinių - efektyvinti ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbą, kryptingai ir racionaliai paskirstyti turimas pajėgas bei, nesant pakankamai resursų, turimus išteklius nukreipti ir panaudoti taip, kad būtų pasiekti užsibrėžti tikslai, o įstatymo saugomi interesai apginti optimaliausiu būdu. Policija, užregistruojanti apie 95 proc. visų nusikalstamų veikų, atsižvelgdama į kiekvieno ikiteisminio tyrimo reikšmę, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį, taip pat vertindama padarytos veikos tyrimo perspektyvą, siekia turimas pajėgas panaudoti maksimaliai proporcingai tikėtiniems rezultatams. Ikiteisminio tyrimo sustabdymas, kai atlikti būtini proceso veiksmai ir nenustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo – tai įrankis, leidžiantis nedelsiant priimti sprendimą, neimituojant veiklos ir skirti didesnius resursus greitam pavojingų nusikalstamų veikų ištyrimui. Todėl tikslinga išplėsti stabdymo instituto pagrindus, atsižvelgiant į proceso trukmės probleminius aspektus.

Pabrėžtina, kad vadovaujantis BPK 3¹ straipsniu, net ir priėmus procesinį sprendimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą (formalizuota ar įprasta tvarka) pareiga atskleisti nusikalstamą veiką neišnyksta, priešingai, veiklos prioritetai nukreipiami ir į kokybišką bei kompleksinį baudžiamojo proceso, kriminalinės žvalgybos, taip pat analizės metodų panaudojimą atskleidžiant nusikalstamas veikas (policijoje realizuota automatinė reguliari paieška informacinėse sistemose ir registruose, pastovi kriminogeninės situacijos stebėseną ir metodinis grėsmių vertinimas, kompleksinė sisteminių, teritorijoje paplitusių nusikalstamų veikų analizė, profesionalus iš asmenų gautos informacijos vertinimas ir realizavimas).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad projektu siekiama įgyvendinti konceptualią poziciją – didinti ikiteisminį tyrimą atliekančio pareigūno savarankiškumą, asmeninę atsakomybę už ikiteisminio tyrimo efektyvumą bei kokybę, tikslingai stiprinti tiesioginę kontrolę įstaigos viduje, įtvirtinant prokuroro prerogatyvą vertinti ikiteisminio tyrimo pareigūno sprendimo pagrįstumą bei teisėtumą. Šis siūlymas suderintas su Konstitucijos 118 straipsniu (tik prokuroras organizuoja ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauja), nes visu procesu išlaikoma galimybė prokurorui organizuoti ir vadovauti tyrimui, jam atnaujinti sustabdytą tyrimą, tikrindamas šio procesinio sprendimo teisėtumą bei pagrįstumą. Ikiteisminį tyrimą atliekančio pareigūno priimtas nutarimas patikrinamas ikiteisminį tyrimą organizuojančio ir jam vadovaujančio prokuroro, jam tokį nutarimą patvirtinant, bei ikiteisminio tyrimo teisėjo, o tai atitinka Konstituciją ir užtikrina asmenų teisę savo pažeistas teises bei teisėtus interesus ginti teisme.

Teismų sprendimuose suformuluota mintis – kad senaties institutas yra besąlyginis pagrindas nutraukti ilgai užsitęsusią bylą ir neleidžiantis atlikti procesinių veiksmų. Pažymėtina, kad suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui, kurio trukmė priklauso nuo padarytos nusikalstamo veikos sunkumo ir gali trukti nuo 3 iki 30 metų, prokuroras turi vėl grįžti prie sustabdyto ikiteisminio tyrimo – jį nutraukti ir vėl atlikti visus su sprendimo priėmimu susijusius techninio pobūdžio darbus. Tai sudaro prielaidas neefektyviai ir neracionaliai naudoti žmogiškuosius ir kitus išteklius, didinti ikiteisminio tyrimo biurokratizmą, todėl projektu siūlom, kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nepriimamas, taigi atsisakoma formalaus pobūdžio nutarimų rašymo, supaprastinant procedūrą, taupant prokurorų darbo laiko sąnaudas.

BPK 220 straipsnio 1 dalies nuostata įpareigoja prokurorą pateikti teismui kaltinamąjį aktą kartu su visa bylos medžiaga. Todėl prokuroras teismui privalo pateikti ne tik kaltinamąjį aktą ir bylą, bet ir visą medžiagą, surinktą tikrinant nepasitvirtinusias versijas, taip pat, prokuroro manymu, kitą baudžiamajai bylai nagrinėti nereikalingą medžiagą. Be to, pagal dabartinį BPK 220 straipsnio 1 dalies reglamentavimą, ikiteisminio tyrimo įstaigos ir prokurorai įpareigoti teismui pateikti daiktinius įrodymus, kurie praktikoje teismui nagrinėjimui dažnai nereikalingi, o teismui įpareigoti užtikrinti tokių daiktų priėmimą, laikymą ir saugojimą.

Esama bylos teismui pateikimo tvarka neužtikrina baudžiamąjo proceso ekonomiškumo principo reikalavimų ir nesudaro sąlygų efektyviau nagrinėti bylą.

Projekto tikslai:

1. Įstatymo projektu siekiama keisti ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro veiksmų reglamentavimą tais atvejais, kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai. Siūloma ikiteisminio tyrimo sustabdymo institutą papildyti nauju ikiteisminio tyrimo stabdymo pagrindu, numatančiu galimybę sustabdyti procesą, kai įtariamojo asmens buvimo vieta nežinoma ir paskelbta jo paieška, nors ikiteisminio tyrimo metu atlikti visi reikiami proceso veiksmai ir išnaudotos visos galimybės tokį rasti. Sprendimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą iniciatyvą siūloma perduoti ir ikiteisminio tyrimo pareigūnui, nustatant prokuroro prerogatyvą patikrinti ir patvirtinti tokio sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą. Taip pat siekiama iš dalies pakeisti ikiteisminio tyrimo nutraukimo procedūrą, esant nenustatytam nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui (pagal šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas) ir suėję baudžiamosios atsakomybės senaties terminai.

2. Įtvirtinti vertėjo, kuris yra teismo, prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas, atsakomybę pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą pagal užimamas pareigas, atsisakant perteklinio įstaigos vertėjo įspėjimo prieš kiekvieną ikiteisminio tyrimo veiksmą.

3. Nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris leistų prokurorui nuspręsti, kuri baudžiamosios bylos medžiagos dalis gali būti reikalinga nagrinėjant bylą ir teismui perduoti tik tokią baudžiamosios bylos medžiagą.

Siekiant 1 tikslo, numatyti tokie uždaviniai:

- įtvirtinti naują ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindą, kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamojo paieška;
- įtvirtinti ikiteisminio tyrimo pareigūno teisę priimti sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo;
- reglamentuoti ikiteisminių tyrimų, kai nenustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, optimizuotą nutraukimo tvarką suėjus senaties terminui;

Siekiant 2 tikslo, numatytas uždavinys pakeisti BPK 43 straipsnį, numatant, kad vertėju gali būti teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas, kuris pagal pareigas yra įspėtas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

Siekiant 3 tikslo, numatytas uždavinys pakeisti BPK normas nustatant galimybę prokurorui nuspręsti, kokią baudžiamosios bylos dalį perduoti teismui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai – Seimo nariai: Vitalijus Gailius, Julius Sabatauskas, Stasys Šedbaras, pirminiai iniciatoriai ir rengėjai – Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai

1. BPK 3¹ straipsnyje yra įtvirtintas ikiteisminio tyrimo sustabdymo nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens institutas. BPK 3¹ straipsnyje 1 d. numatyta, jog tais atvejais, kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas, ikiteisminis tyrimas gali būti sustabdytas. Sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo gali priimti tik prokuroras. Tame pačiame straipsnyje yra įtvirtinta ir prokuroro nutarimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą apskundimo tvarka. Numatyta, kad prokuroro nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą per septynias dienas nuo nutarimo nuorašo įteikimo nukentėjusiajam ar jo atstovui dienos gali būti skundžiamas BPK 63 straipsnyje nustatyta tvarka, tai yra gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui, o jei jis atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui.

BPK 3¹ str. 2 d. reglamentuojama sustabdyto ikiteisminio tyrimo atnaujinimo tvarka. Numatyta, jog išnykus ikiteisminio tyrimo sustabdymo pagrindams, jis gali būti atnaujinamas. Norint atnaujinti ikiteisminį tyrimą atskiras prokuroro nutarimas nereikalingas, nes ikiteisminis tyrimas atnaujinamas atlikus bent vieną proceso veiksmą.

BPK 3¹ straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad proceso dalyvių prašymai atlikti BPK XII ir XIV skyriuose numatytus veiksmus sprendžiami BPK 178 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. BPK 43 straipsnyje neišskiriamas teisme, prokuratūroje, ikiteisminio tyrimo įstaigoje dirbantis proceso metu kviečiamas dalyvauti vertėjas, todėl kiekvienu atveju toks vertėjas turi būti įspėjamas dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

4. BPK 220 straipsnio 1 dalies nuostata įpareigoja prokurorą pateikti teismui kaltinamąjį aktą kartu su visa bylos medžiaga. Tai reiškia, kad prokuroras teismui pateikia ne tik kaltinamąjį aktą ir baudžiamosios bylos medžiagą, bet ir ikiteisminio tyrimo metu tikrinant nepasitvirtinusias versijas surinktą medžiagą, kitą, prokuroro manymu, baudžiamajai bylai nagrinėti nereikalingą medžiagą, taip pat dažnai teismui nagrinėjimui nereikalingus daiktinius įrodymus, o teismui įpareigoti nurodytą medžiagą priimti. Praktikoje tai didina baudžiamųjų bylų apimtį, neleidžia teisėjui greičiau orientuotis nagrinėjant bylą ir greičiau surasti reikalingus dokumentus.

4. Kokios numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, naujai reglamentuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1. Įstatymo projektu siekiama praplėsti BPK 3¹ straipsnyje įtvirtintą ikiteisminio tyrimo sustabdymo nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens institutą ir papildyti nauju pagrindu

sustabdyti ikiteisminį tyrimą, kai paskelbta įtariamojo asmens paieška, kai ikiteisminio tyrimo metu atlikti visi reikiami proceso veiksmai.

Atitinkamai siūloma įtvirtinti ir sprendimo, kuriuo sustabdomas ikiteisminis tyrimas nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens, priėmimo ir apskundimo tvarką. Siūloma papildyti BPK 3¹ straipsnį numatant, jog kai nenustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, nors ikiteisminio tyrimo metu atlikti visi reikiami proceso veiksmai ir išnaudotos visos galimybės tokį asmenį nustatyti, arba kai ikiteisminio tyrimo metu visi proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamojo paieška, ikiteisminis tyrimas sustabdomas prokuroro sprendimu surašant nutarimą arba patvirtinant ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą. Prokuroro priimtas ar prokuroro patvirtintas ikiteisminio tyrimo vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

Taip pat siūloma papildyti BPK 214 straipsnį, numatant, kad kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nepriimamas.

Pritarus siūlomoms nuostatoms, būtų išplėstos galimybės sustabdyti ikiteisminį tyrimą nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens ir paskelbus įtariamojo paiešką, atsirastų galimybė stebėti realų pareigūnų krūvį, didesnius resursus skirti perspektyvių ikiteisminių tyrimų greitesniam atlikimui.

Šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas, kad sustabdžius ikiteisminį tyrimą prokuroras turi pildyti statistines korteles, atlikti kitus su sprendimo priėmimu susijusius techninio pobūdžio darbus, o suėjęs baudžiamosios atsakomybės senaties terminui turi iš naujo grįžti prie sustabdyto ikiteisminio tyrimo – priimti procesinius sprendimus, vėl atlikti visus su sprendimo priėmimu susijusius techninio pobūdžio darbus, sąlygoja neefektyviai ir neracionaliai naudojamus žmogiškuosius ir kitus išteklius, didina ikiteisminio tyrimo biurokratizmą. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai suėjęs baudžiamosios atsakomybės senaties terminui ikiteisminį tyrimą nutraukia ne tas pats prokuroras, kuris priėmė sprendimą jį sustabdyti. Tokiu atveju išauga ir laiko sąnaudos, reikalingos susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir išspręsti su sprendimo priėmimu susijusius klausimus. Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai leis patobulinti ikiteisminio tyrimo stadijos teisinį reglamentavimą, kas padės efektyvinti baudžiamąjį procesą, veiksmingai užtikrinti proceso dalyvių teises ir užtikrins žmogiškųjų ir finansinių resursų racionalų naudojimą, juos nukreipiant svarbesnių baudžiamąjo proceso klausimų sprendimui, greitesniam reikšmingų sprendimų priėmimui.

2. Siūloma papildyti BPK 43 straipsnį nauja 2 dalimi, numatant, kad vertėju gali būti teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas. Vertėjai, kurie yra teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, pagal pareigas yra arba bus įspėjami dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjai, kurie nėra teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, kiekvienu atveju, kai jie yra kviečiami dalyvauti procese, įspėjami dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.

Įgyvendinus minėtą pakeitimą, vertėjas, dirbantis teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigoje būtų įspėtas pagal užimamas pareigas, būtų atsisakyta formalių rašytinių vertėjo įspėjimų prieš kiekvieną proceso veiksmą.

3. Siūloma papildyti nauja BPK 220 straipsnį 1¹ dalimi, nustatančia, kad teismui būtų perduodama tik ta bylos medžiagos dalis, kuri reikalinga priimant sprendimą teisme. Įgyvendinus tokį pasiūlymą ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ir teismai nebūtų apkraunami pertekline administracine našta dėl bylai nagrinėti nereikalingos medžiagos gabenimo, priėmimo, laikymo ir saugojimo. Tokiu būdu būtų galima sutaupyti ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūrų ir teismų darbuotojų ir pareigūnų darbo laiko bei išlaidų. Taip pat teismui būtų pateikiamos mažesnės apimties, tačiau labiau su teisminiu bylos nagrinėjimu susijusios bylos ir tai leistų efektyviau ir racionaliau nagrinėti bylą. Įstatymo pakeitimu taip pat siūloma nustatyti, kad kaltinamasis ir jo gynėjas turėtų teisę susipažinti su teismui neperduota bylos medžiaga. Tokiu būdu būtų užtikrinta kaltinamojo teisė į gynybą.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą projektą teismui būtų perduodama tik ta bylos medžiagos dalis, kuri reikalinga priimant sprendimą teisme, keistina ir BPK 220 straipsnio 1 dalis nustatant, kad teismui perduodama ne visa bylos medžiaga, o bylos medžiaga, kuri gali būti reikalinga nagrinėjant bylą.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto įgyvendinimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės. Priimtas Įstatymo projektas sudarys sąlygas efektyvesnei ikiteisminio tyrimo įstaigų ir prokuratūros veiklai, užtikrins žmogiškųjų ir finansinių resursų racionalų naudojimą.

7. Kaip įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą

Priėmus teikiamą Įstatymo projektą, turėtų būti peržiūrėti Įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai, reglamentuojantys prokurorų ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų darbo organizavimo tvarką. Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras taip pat turėtų nustatyti Teismui neperduotos bylos medžiagos saugojimo tvarką.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra naujai apibrėžtų sąvokų, kurias reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Įstatymo įgyvendinimui lydimųjų teisės aktų rengti nereikės.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir tolesnei ateičiai)

Įstatymo įgyvendinimas papildomų biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu gauta Generalinės prokuratūros išvada, pagal kurią patikslintas įstatymo projektas.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*:

Reikšmingi Įstatymo projekto žodžiai: „prokuroras“, ikiteisminis tyrimas“, „ikiteisminio tyrimo sustabdymas“, „ikiteisminio tyrimo atnaujinimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Teikia Seimo nariai:

Vitalijus Gailius
Julius Sabatauskas
Stasys Šedbaras

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.   Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 3¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Ikiteisminis tyrimas gali būti sustabdytas:

1) kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas;

2) kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamojo paieška.“

2. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Ikiteisminis tyrimas sustabdomas prokuroro sprendimu surašant nutarimą arba patvirtinant ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą.“

3. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Nutarimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą nuorašas išsiunčiamas nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui ar jų atstovams.“

4. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Prokuroro priimtas ar prokuroro patvirtintas ikiteisminio tyrimo vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.“

2. Buvusias 3¹ straipsnio 2 ir 3 dalis laikyti atitinkamai 5 ir 6 dalimis.

„5. Jeigu išnyko šio straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai, ikiteisminis tyrimas atnaujinamas be atskiro nutarimo, atlikus bent vieną proceso veiksmą.

6. Proceso dalyvių prašymai atlikti šio Kodekso XII ir XIV skyriuose numatytus veiksmus sprendžiami šio Kodekso 178 straipsnyje nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Papildyti 43 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Vertėju gali būti teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas. Vertėjai, kurie yra teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, pagal pareigas yra įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjai, kurie nėra teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, kiekvienu atveju, kai jie yra kviečiami dalyvauti procese, įspėjami dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.“

3 straipsnis. 214 straipsnio pakeitimas

Papildyti 214 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šio Kodekso 212 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytais atvejais ikiteisminį tyrimą nutraukia prokuroras nutarimu arba ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi. Kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nepriimamas.“

4 straipsnis. 220 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 220 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kaltinamąjį aktą kartu su bylos medžiaga prokuroras perduoda teismui, kuriam ta byla teisinga.“

2. Papildyti 220 straipsnį nauja 1¹ dalimi:

„1¹. Prokuroras teismui perduoda tik tą bylos medžiagą, kuri gali būti reikalinga nagrinėjant bylą. Kartu su šia medžiaga teismui taip pat pateikiamas ir neperduotos bylos medžiagos sąrašas. Prokuroras neturi teisės neperduoti teismui tos bylos medžiagos, kuri buvo surinkta įtariamojo, jo gynėjo, taip pat nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo arba jų atstovų prašymu. Kaltinamasis ir jo gynėjas, taip pat nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas arba jų atstovai turi teisę šio Kodekso 218 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka susipažinti su teismui neperduota bylos medžiaga. Teismui neperduotos bylos medžiagos saugojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šio įstatymo 1 ir 4 straipsniai įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Vitalijus Gailius

Julius Sabatauskas

Stasys Šedbaras

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 3¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„1. Kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas, ikiteisminis tyrimas prokuroro motyvuotu nutarimu gali būti sustabdytas. Prokuroro nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą per septynias dienas nuo nutarimo nuorašo įteikimo nukentėjusiajam ar jo atstovui dienos gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.~~

1. Ikiteisminis tyrimas gali būti sustabdytas:

1) kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir išnaudotos visos galimybės nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį, tačiau toks asmuo nenustatytas;

2) kai ikiteisminio tyrimo metu visi reikiami proceso veiksmai atlikti ir paskelbta įtariamąjo paieška.“

2. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Ikiteisminis tyrimas sustabdomas prokuroro sprendimu surašant nutarimą arba patvirtinant ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą.“

3. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Nutarimo sustabdyti ikiteisminį tyrimą nuorašas išsiunčiamas nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui ar jų atstovams.“

4. Papildyti 3¹ straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Prokuroro priimtas ar prokuroro patvirtintas ikiteisminio tyrimo vadovo ar jo įgalioto asmens nutarimas sustabdyti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.“

2. Buvusias 3¹ straipsnio 2 ir 3 dalis laikyti atitinkamai 5 ir 6 dalimis.

~~„2. 5. Jeigu išnyko šio straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai, ikiteisminis tyrimas atnaujinamas be atskiro nutarimo, atlikus bent vieną proceso veiksmą.~~

~~3-6. Proceso dalyvių prašymai atlikti šio Kodekso XII ir XIV skyriuose numatytus veiksmus sprendžiami šio Kodekso 178 straipsnyje nustatyta tvarka.“~~

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Papildyti 43 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Vertėju gali būti teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojas. Vertėjai, kurie yra teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, pagal pareigas yra įspėti dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą. Vertėjai, kurie nėra teismų, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigos darbuotojai, kiekvienu atveju, kai jie yra kviečiami dalyvauti procese, įspėjami dėl atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 235 straipsnį už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą.“

3 straipsnis. 214 straipsnio pakeitimas

Papildyti 214 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šio Kodekso 212 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytais atvejais ikiteisminį tyrimą nutraukia prokuroras nutarimu arba ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi. **Kai ikiteisminis tyrimas sustabdytas vadovaujantis šio kodekso 3¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu ir suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, sprendimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo nepriimamas.**“

4 straipsnis. 220 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 220 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kaltinamąjį aktą kartu su visa bylos medžiaga prokuroras perduoda teismui, kuriam ta byla teisinga.“

2. Papildyti 220 straipsnį 1¹ dalimi:

„1¹. Prokuroras teismui perduoda tik tą bylos medžiagą, kuri gali būti reikalinga nagrinėjant bylą. Kartu su šia medžiaga teismui taip pat pateikiamas ir neperduotos bylos medžiagos sąrašas. Prokuroras neturi teisės neperduoti teismui tos bylos medžiagos, kuri buvo surinkta įtariamąjo, jo gynėjo, taip pat nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo arba jų atstovų prašymu. Kaltinamasis ir jo gynėjas, taip pat nukentėjusysis, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas arba jų atstovai turi teisę šio Kodekso 218 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka susipažinti su teismui neperduota bylos medžiaga. Teismui neperduotos bylos medžiagos saugojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šio įstatymo 1 ir 4 straipsniai įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Vitalijus Gailius
Julius Sabatauskas
Stasys Šedbaras

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 3¹, 43, 214, 220 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIP-381

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus
Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017-05-22 pažyma Nr. NV-1263	<p>1. Projektu teikiamoje Vyriausybės išvadoje dėl Seime svarstomo įstatymo projekto Vyriausybės poziciją siūloma formuluoti kaip pritarimą iš esmės įstatymo projektui, kartu pateikiant siūlymus tobulinti teisinį reguliavimą. Sistemine Projektu dėstomų siūlymų analizė suponuoja mintį, kad jie savo turiniu nevisiškai koreliuoja su siūloma Vyriausybės pozicija – pritariti iš esmės įstatymo projektui, kadangi teigiama, kad siūlomomis teisėkūros priemonėmis vis dėlto įstatymo projekto tikslai negalėtų būti pasiekti.</p>	<p>Neatsižvelgta. Nutarimo projekto formuluotė „iš esmės pritariti įstatymo projektui“ pasirinkta dėl to, kad nutarimo projekte nepateikiama esminių, nepritarimą siūlomam reguliavimui lemiančių, pastabų kitoms įstatymo projekto nuostatoms – dėl vertėjų ir dėl dalies bylos medžiagos neperdavimo teismui. Atsižvelgiant į tai, Vyriausybės pozicijos „nepritarti įstatymo projektui“ formulavimas nebūtų pagrįstas ir neatitiktų pateiktų pastabų turinio. Be to, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo, vykusio 2017 m. gegužės 31 d., metu buvo pritarta Vidaus reikalų ministerijos siūlymui nutarimo projekte formuluoti Vyriausybės poziciją „pritarti įstatymo projektui, tačiau siūlyti jo nesvarstyti“.</p>
	<p>2. Siūlymas pritariti įstatymo projekto nuostatoms, kuriomis sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo sustabdymo deleguojama priimti ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams (t.y., ne tik prokurorams), be kita ko, turėtų būti įvertintas prokurorui suteiktų konstitucinių įgaliojimų kontekste. Pagal Konstitucijos 118 straipsnį ikiteisminį tyrimą organizuoja ir jam vadovauja, valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose palaiko prokuroras.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal įstatymo projektu siūlomą reglamentavimą, ikiteisminio tyrimo sustabdymas būtų negalimas be prokuroro pritarimo. Jei sprendimą priimtų ne prokuroras, o ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, pats ikiteisminis tyrimas būtų sustabdomas tik prokurorui patvirtinus minėtų subjektų sprendimą. Atsižvelgiant į tai manytina, kad prokuroro galimybės organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti įstatymo projektu nebūtų siaurinamos.</p>

Teisingumo ministrė

 - Milda Vainiutė